

Osobnosti hygienické služby v Moravskoslezském kraji

prof. RNDr. Jaroslav Ašmera, CSc.

Přírodovědecké fakultě UJEP v Brně. V roce 1965 obhájil jako externí aspirant Parazitologického ústavu ČSAV svou kandidátskou práci, o rok později pak získal titul RNDr. Po obhájení habilitační práce byl v roce 1970 jmenován docentem pro obor zoologie a parazitologie. Vysokoškolským profesorem se stal v roce 1991. Pracoval na krajské hygienické stanici jako vedoucí oddělení parazitologie a ekologie. V roce 1961 se spolu s epidemiology podílel na opatřeních proti leptospiróze. K padesátinám mu byl udělen titul „Zasloužilý pracovník ve zdravotnictví“. Roku 1983 byl pověřen vedením Ústavu ekologie průmyslové krajiny ČSAV. Byl oblíbeným učitelem studentů biologie na MU v Brně a UP v Olomouci, na Pedagogické fakultě v Ostravě, po její transformaci v Ostravskou univerzitu na její Přírodovědecké fakultě. Byl lektorem a mysliveckým komisařem pro obor myslivecké zoologie a dlouholetým členem redakční rady časopisu Myslivost. Prof. Ašmera byl svým humánním založením skutečným ochráncem přírody, což prezentoval dlouholetou aktivní činností v ochrannářských organizacích, ať již to byl TIS nebo později Český svaz ochránců přírody.

MUDr. Ladislav Bajgar

Po vystudování reálného gymnázia v Ostravě absolvoval Lékařskou fakultu v Bratislavě, kterou ukončil v roce 1948. Po založení hygienické služby v roce 1952 prokázal svou odvahu a smysl pro preventivní zaměření medicíny a stal se prvním krajským hygienikem v Ostravě. Díky své odborné erudici byl v roce 1956 vyslán jako hygienik a epidemiolog na pomoc Severní Koreji. Po roce se vrátil do Československa a pracoval na KHES Ostrava jako vedoucí odboru hygieny obecné a komunální. Dva roky působil jako odborný asistent na Lékařské fakultě Univerzity Palackého v Olomouci. V letech 1964 - 1966 byl opět jmenován krajským hygienikem Severomoravského kraje. Jednou z nejvýznamnějších akcí v této době byla výstavba Kružberské vodní nádrže jako hlavního zdroje pitné vody pro Ostravsko. MUDr. Bajgar v této souvislosti prosadil provádění pravidelných kontrol kvality vody. Velkou zásluhu měl i v případě prosazení koncepce výstavby nemocnice v Ostravě - Porubě, nyní Fakultní nemocnice Ostrava, která reflektovala moderní hygienicko-epidemiologické poznatky. Významná byla také další pětiletá etapa jeho práce na OHES Opava, kde se zasloužil o odborný růst pracovníků a kvalitu jejich práce. Od roku 1972 zastával funkci železničního hygienika v Ústí nad Labem, kde odchodem do důchodu v roce 1982 ukončil svou pracovní kariéru.

Jeho velikou láskou bylo moře. Svůj život zasvětil československému námořnímu jachtingu, jehož byl jedním ze zakladatelů. Měl kapitánský patent, který ho opravňoval

k plavbě po moři i ke školení mladých jachtařů. V devadesátých letech obdržel ocenění ČANY (České asociace námořního jachtingu). Byl také nadšeným fotografem, v aktovce nosíval krásné snímky mořských scenérií a života na pobřeží.

MUDr. Anežka Galetková

Původně pracovala jako asistentka hygienické služby, v roce 1963 začala studovat lékařskou fakultu v Olomouci, kterou ukončila v roce 1968. Atestaci z hygieny a epidemiologie složila v roce 1972, v roce 1973 se stala vedoucí oddělení infekční epidemiologie, později i vedoucí epidemiologického odboru. V roce 1977 získala nástavbovou atestaci z epidemiologie. Dlouhodobě vykonávala funkci vedoucí epidemiologického odboru, podílela se na vakcinačních programech v okrese. Velmi často také přednášela odborné i laické veřejnosti. Řadu let učila obor hygiena a epidemiologie na SZŠ v Krnově. Velmi dbala o odborný růst svých pracovníků. Nezanedbatelný byl i její přínos při likvidaci následků ničivých povodní v roce 1997, kdy prosadila plošnou vakcinaci proti VHA v postižených oblastech okresu Bruntál. Do důchodu odešla v roce 1998.

MUDr. Karel Grof

Zakladatel hygienické služby v okrese Bruntál a nejdéle sloužící okresní hygienik a ředitel okresní hygienické stanice v Bruntále (1953-1978). Stál u zrodu hygienické služby v okrese Bruntál od roku 1953, později po reorganizaci okresů v roce 1960, když vznikl nový okres Bruntál spojením tří původních malých okresů (Bruntál, Krnov, Rýmařov) se stal ředitelem a okresním hygienikem nové OHES. Za dobu, po kterou stál v čele okresní hygienické stanice v Bruntále, došlo k profilaci jednotlivých oborů, ke vzniku laboratoří lékařské mikrobiologie (1965), parazitologie (1967), byla realizována v akci „Z“ výstavba dopravního střediska ve dvoře (1966 – 1968).

V roce 1973 byla definitivně pro potřeby okresní hygienické stanice uvolněna celá budova na Zahradní ulici v Bruntále a v letech 1973-1975 částečně rekonstruována. V roce 1976 zahájily činnost i hygienické laboratoře v Bruntále. Když v roce 1978 odcházel do důchodu, OHS Bruntál byla vyprofilována jako OHS II. typu.

MUDr. František Heinz

Jeho zásluhou byla na virologickém oddělení na vysoké profesionální úrovni rozpracována problematika onemocnění arboviry. Jako ocenění této činnosti je možno považovat ustanovení referenční laboratoře pro arboviry na pracovišti v Ostravě. Svoji pozornost věnoval rovněž problematice diagnostiky respiračních nákaz a viróz vyvolávajících průjemová onemocnění. Soustředil kolem sebe kvalitní tým pracovníků. MUDr. Plesník s MUDr. Heinzem iniciovali a následně rozpracovali Virologický program na roky 1981 až 1985 na podmínky Sm kraje. Byla to surveillance ARI, prevence chřipky, surveillance VH-B, organizování studií potřebných k pozdějšímu zavedení pravidelného očkování proti zarděnkám, příušnicím, sledování protekčního efektu spalničkové vakcíny, poliovakcíny aj. Tento program se stal

vzorem pro jiné a byl v následujících pětiletých obdobích vždy aktualizován.

MUDr. Eva Heloňová

Absolvovala pediatrickou fakultu Masarykovy university v Brně v roce 1958. Po promoci nejprve nastoupila na umístěnku na dětské oddělení nemocnice v Trenčianských Teplicích. V roce 1967 se přestěhovala s manželem do Bruntálu, kde pracovala jako obvodní pediatr.

V roce 1978 nastoupila na OHS v Bruntále jako vedoucí oddělení hygieny dětí a dorostu. Při terénní práci zúročila své bohaté zkušenosti z pediatrické praxe. Nástavbovou atestací z oboru HDD složila v roce 1984 a stala se vedoucí hygienického odboru. Až do roku 2000, kdy odešla do důchodu, vedla oddělení HDD, kde se zasloužila o odborný a personální rozvoj všech zaměstnanců. Dlouhodobě rovněž zastávala funkce zástupce

ředitele OHS a okresního hygienika.

MUDr. Stanislav Chobot

Byl absolventem Lékařské fakulty hygienické Univerzity Karlovy v Praze v roce 1956. Po promoci nastoupil na oddělení epidemiologické KHS Ostrava. Od 1.4.1957 byl pověřen vedením oddělení, následně vedením odboru epidemiologie OHS Karviná, kde pracoval až do odchodu do důchodu 28.7.1990. Zasloužil se o zavedení systému sledování výskytu M.kansasii v endemické oblasti Karviná. Byl spoluřešitelem celostátních výzkumných úkolů. K padesátým narozeninám byl MUDr. Chobotovi udělen titul „Zasloužilý lékař“.

MUDr. Ján Janech

V roce 1965 vystudoval Lékařskou fakultu hygienickou UK v Praze. Po promoci nastoupil na OHS Karviná, kde působil jako vedoucí oddělení hygieny práce. V roce 1968 složil atestaci v oboru všeobecné hygieny a epidemiologie a přešel na funkci vedoucího oddělení hygieny práce na OHS ve Frýdku-Místku. Zde v období 1971 až 1981 zastával funkci okresního hygienika a ředitele okresní hygienické stanice. Od 1.9.1981 do 27.2.1990 zastával funkci krajského hygienika a ředitele Krajské hygienické stanice v Ostravě. Následně

pracoval do roku 1997 na oddělení pracovního lékařství. V letech 1992 až 1997 zajišťoval rovněž hygienický dozor ve Věžeňské službě MS kraje. S velkým nasazením pracoval v organizaci Červeného kříže ve funkci místopředsedy, později předsedy ve Frýdku-Místku. Dlouhá léta působil jako soudní znalec v oboru hygieny.

prof. MUDr. Zdeněk Jiráček, CSc.

Po promoci v roce 1956 nastoupil na KHS ve Zlíně na oddělení hygieny práce a nemocí z povolání. Od roku 1960 až 1964 pracoval na OHS ve Vsetíně ve funkci vedoucího oddělení hygieny práce. Bouřlivý rozvoj průmyslu v poválečném období přinášel sebou i nové pracovní lékařské problémy. Potřeba kvalitní objektivizace pracovních podmínek si vyžádala rozvoj oboru hygieny práce. Z tohoto důvodu v roce 1964 přešel na KHS v Ostravě, kde zastával více než 30 let funkci vedoucího odboru hygieny práce a pracovního lékařství. Pracoviště se pod jeho vedením v letech 1980 až 1990 stalo koordinačním centrem pro řešení problematiky měření a hodnocení netoxických prachů v pracovním prostředí, zejména černouhelných dolů. Výsledkem této práce byl návrh nejvyšších

přípustných koncentrací fibrogenních prachů, který se stal podkladem pro současný systém preventivního přeřazování horníků na základě individuálně sledované kumulativní dávky respirabilní frakce prachu u každého horníka. Výsledky práce, které byly zavedeny do praxe, významně snížily negativní dopady práce v důlních podmínkách na zdravotní stav horníků.

Věnoval se také nastupující generaci. Jako pedagog působil na Lékařské fakultě UP Olomouc, později po ukončení pracovního poměru na KHS Ostrava zakotvil na Zdravotně sociální (nyní Lékařské) fakultě Ostravské univerzity, kde v současné době působí na Ústavu fyziologie.

MUDr. Edita Keřková

Byla jednou z prvních absolventek Lékařské fakulty hygienické UK v Praze v roce 1953. Po ukončení studií pracovala na OHS v Gottwaldově a na oddělení hygieny práce na OHS v Uherském Brodě. V roce 1961 přešla na hygienu práce v Karviné, kde působila do roku 1990. Po odchodu MUDr. Urbana do Ostravy se stala vedoucí oddělení hygieny práce. Sledovala a zaváděla nové metody v oboru, rozvíjela spolupráci se závodními lékaři. Kromě rutinní práce organizovala i studie sledování vlivu prostředí na zdraví. Výsledky své práce prezentovala na

seminářích a publikovala v odborném tisku. Ze své práce si nejvíce cenila dosažení lepších pracovních podmínek v riziku benzenu ve Zlíně a v riziku olova v Bohumíně.

MUDr. Jiří Mališ

Pracoval jako vedoucí protiepidemického oddělení OHS Karviná. V letech 1982 až 1991 zastával funkci okresního hygienika a ředitele okresní hygienické stanice v Karviné. V roce 1989 bylo zřízeno oddělení pro sledování zdravotního stavu, kde byl vedoucím až do roku 1997. Zaváděl do praxe nové metody práce v oboru epidemiologie, organizoval studie sledování zdravotního stavu populace ve vztahu k životnímu a pracovnímu prostředí, zaváděl komunitní programy na území okresu Karviná.

doc. MUDr. Rajmund Miksl, CSc.

Na Lékařské fakultě v Brně promoval v roce 1952. Odbornou praxi zahájil na infekčním oddělení v brněnské nemocnici. Poté se stal Okresním hygienikem v Hustopečích, dále v Ostrově nad Ohří a následně v Karlových Varech. V období 1962 až 1967 pracoval ve funkci Krajského hygienika v Plzni, odkud

v roce 1967 přešel jako krajský hygienik do Ostravy. Habilitoval v oboru hygieny a epidemiologie. Vnesl do práce řadu moderních postupů, především v oblasti výpočetní techniky a budování organizačně dokumentačního oddělení. Významnou měrou se podílel i na navázání spolupráce s řadou pracovišť, a to jak v rámci republiky, tak v zahraničí. Významně zasáhl do organizační struktury stávajících odborů KHS. Roku 1980 z KHS Ostrava odešel a stal se zakladatelem a ředitelem Ústavu ekologie průmyslové krajiny ČSAV v Ostravě, kde působil do roku 1983.

doc. MUDr. Petr Pachner, CSc.

Svou odbornou dráhu začal doc. Pachner na Vědeckém ústavu pro průmyslové zdravotnictví při Baťově nemocnici ve Zlíně. Po skončení 2. světové války se stal vedoucím ústavu pracovního lékařství ve Vítkovických železárnách v Ostravě. V roce 1946 se ujal funkce vedoucího Ústavu pracovního lékařství při Okresním úřadu ochrany práce v Ostravě. V roce 1952 se doc. Pachner stal vedoucím odboru hygieny práce KHS Ostrava. Z Ostravy odešel v roce 1961 na ÚHPCHP v Praze, kde pracoval jako vedoucí organizačně metodického oddělení.

V době ostravského působení byl doc. Pachner znám jako neúnavný člověk činný všude, kde jeho práce mohla ovlivnit hygienický profil nejenom závodů, ale i města a celého kraje. Měl mimořádný pozorovací talent se schopností vnímat každou maličkost, paměť na sebemenší podrobnosti, schopnost lehce se vpravit do jakékoliv hygienické problematiky i umění volit vhodnou taktiku pro prosazení hygienických požadavků. Šíře odborných zájmů doc. Pachnera byla mimořádná. Již v počátcích svého ostravského působení se zabýval měřením fyzické zátěže. Svým návrhem nového hodnocení funkčních zkoušek dýchání urychlil a zpřesnil diagnostiku profesionálních plicních onemocnění. Zaváděl měření prašnosti v ostravských uhelných dolech a spolupracoval na vývoji přístroje pro měření prašnosti v důlních podmínkách.

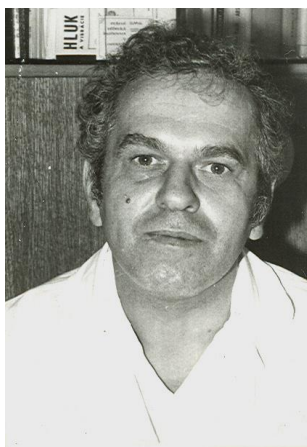
RNDr. Pavel Palička, CSc.

Byl absolventem Přírodovědecké fakulty UJEP v Brně. Na OHS Karviná pracoval v letech 1963 až 1994 jako vedoucí oddělení parazitologie. Organizoval v okrese Karviná studie k řešení problematiky giardiózy v jeselských dětských kolektivech, enterobiózy v kolektivech MŠ, geohelminióz u školáků ZŠ. Dále se zabýval řešením trichomoníazy u žen v aktivním věku, toxoplasmózy u gravidních žen, scabies u populace všech věkových skupin a teniázy u zemědělských pracovníků v okrese. Organizoval programy eliminace výskytu vši dětské a od všivování ve školách, eliminace výskytu komárů na poddolovaných územích a v rekreačních lokalitách

včetně organizace letecké desinsekce, sledování populací drobných hlodavců v poddolovaném území s ohledem na přenos zoonóz, pátrání po rezervoárech *M. kansasii* aj. RNDr. Palička obdržel cenu Společnosti pro epidemiologii a mikrobiologii pro rok 1981 za soubor prací o epidemiologii a laboratorní diagnostice scabies.

Ing. Jindřich Peterek, CSc.

Na MěHS v Ostravě pracoval od roku 1964 jako vedoucí oddělení hygienických laboratoří. Pracoval jako člen Poradního sboru hlavního hygienika v Praze pro obor hygienických laboratoří. Krajské semináře pro pracovníky hygienických laboratoří tzv. „Peterkovy dny“ neúnavně organizoval do roku 1990. V roce 1993 se stal nástupcem MUDr. Volfa st. na KHS v Ostravě jako vedoucí laboratorního odboru. Z tohoto postu odešel do důchodu.

MUDr. Mgr. Václav Šimčík

Nastoupil do hygienické služby v roce 1956 jako sanitární pracovník na KHES v Olomouci. V roce 1958 byl přijat na lékařskou fakultu v Brně, Základní specializaci z oboru hygieny 1. stupně obhájil v roce 1967, atestaci z oboru hygiena práce v roce 1971. Od roku 1971 přišel na OHS v Bruntále jako vedoucí oddělení a odboru hygieny práce. Zastával funkci zástupce ředitele a okresního hygienika. Svoji bohatou kariéru v hygienické službě ukončil v roce 1989 odchodem do důchodu. I jako důchodce se však dále vzdělával, vystudoval teologickou fakultu a získal titul Mgr.

MUDr. Miloš Zapletal

Po promoci na všeobecné lékařské fakultě pracoval 5 let jako sekundární lékař OÚNZ Opava, pak od roku 1958 zastává funkci ředitele OHS a okresního hygienika, a to až do roku 1990. Během své bohaté odborné kariéry obhájuje atestaci z hygieny a epidemiologie, atestaci z pracovního lékařství a komunální hygieny. Kromě práce na hygienické stanici působil například jako závodní a praktický lékař, učitel střední zdravotnické školy v Opavě, soudní znalec v oboru zdravotnictví, v okresní komisi životního prostředí, byl člen hydrobiologické sekce Akademie věd. Jako soudní znalec zpracovával posudky zejména s tematikou vlivu životního a pracovního prostředí na zdravotní stav. Po odchodu do důchodu zůstal aktivní a nadále pracoval jako soukromý praktický lékař ve

Vítkově, později jako posádkový lékař vojska v Opavě či samostatný lékař věznic v Opavě.